Rapport från antikvarisk kontroll av byggnadsvårdsprojekt

Mur och putsarbeten på Gullmarsbergs säteri

Gullmarsberg 2:2

Skredsviks socken, Uddevalla kommun

BOHUSLÄNS MUSEUM

Rapport 2005:21

Lars Rydbom
Katarina Andersson

Rapport Bohusläns museum 2005:21

Titel: Mur och putsarbeten på Gullmarsbergs säteri, fastigheten Gullmarsberg 2:2 Skredsviks socken, Uddevalla kommun rapport från antikvarisk kontroll av byggnadsvårdsobjekt

Författare: Lars Rydbom
Katarina Andersson

ISSN 1650-3368

Innehållsförteckning

1. BASFAKTA 4

OBJEKT 4
BESKRIVNING 4
BYGGNADSHISTORIA 4
RENOVERINGSHISTORIA 4
KULTURHISTORISK STATUS 4

2. PROJEKTFAKTA 4

BESTÄLLARE 4
BIDRAG FRÅN LÄNSSTYRELSEN 4
TILLSTÅND 4
TID 4
PROBLEMBILD 5
AKTUELLA ÅTGÄRDER 5
ARBETSBESKRIVNING 5
MÅLSÄTTNING MED PROJEKTET 5
ANTIKVARISK MÅLSÄTTNING 5

3. UTFALL 6

UTFÖRDA ARBETEN 6
SÄRSKILDA PROBLEM UNDER ARBETETS GÅNG 7
AVVIKELSER FRÅN ARBETSBESKRIVNING 7
UPPFÖLJNING AV ANTIKVARISK MÅLSÄTTNING 7
BYGGNADSHISTORISKA IAKTTAGELSER GJORDA UNDER ARBETET 7
GODKÄNNANDE 7

4. MEDVERKANDE I PROJEKTET 7

ENTREPRENÖRER 7
LEVERANTÖRER 7
BYGGMÖTEN 7
ANTIKVARISK KONTROLL 7

5. BILAGOR 7

1. BASFAKTA

Objekt

Gullmarsbergs säteri, Skredsviks socken och Uddevalla kommun.

Beskrivning

Ärendet gäller renovering av fasader samt källarmurar och sockel. Byggnaden består av en huvudbyggnad med två flyglar, källare och en vind. Källaren och sockel är av natursten. Den senare är delvis överputsad på huvudbyggnaden. Stommen är timrad och har spritputsade väggar med kalkcementbruk. Den vita färgen är spår efter en kalkavfärgning som utfördes under 1076/77. Fönstren är brunmålade. 2-3 lufts fönstren mot öster är utbytta 1976-77, medan resten är äldre och två lufts. Entrédörren är en pardörr och de övriga enkeldörrar, alla i trä. Taket är ett säteritak belagt med enkupigt rött lertegel. Säterivåningen är klädd med masonitskivor och har mindre rektangulära fönster

Byggnadshistoria

Gullmarsberg är ett av länets sätesgårdar och uppfördes huset som bostad åt Bohusläns generalguvernör Rutger von Ascheberg under 1600-talets senare del. Huvudbyggnaden byggdes på med en våning under 1800-talet och under 1940-talet genomgick huset en omfattande renovering då huset återställdes i det utseende som det finns avbildat i äldre avbildningar. I denna ombyggnad strippades huset in på bara stommen, de bakre flyglarna revs och utvändigt fick det då sin nuvarande revetering i stället för den träpanel det haft dessförinnan. Gullmarsberg är byggnadsminne och miljön är redovisad som riksintressemiljö för kulturmiljövård.

Renoveringshistoria

Under 1945-47 gjordes en omfattande renovering för att återställa byggnaderna till ursprungsskick. Under denna period byttes även fasadens träpanel emot puts. 1981 gjordes en restaurering på mangårdsbyggnaden av fog och puts. Vid detta tillfälle avfärgades även fasaden. 1983-84 åtgärdades murar och terrasser på säteriets södra och västra delar.

Kulturhistorisk status

Byggnadsminne 1979

2. PROJEKTFAKTA

Beställare

Göran Bengtsson
Gullmarsbergs säteri 58
451 95 Uddevalla

Bidrag från Länsstyrelsen

Bidrag beviljades 2001-03-06 med högst 112 540kr. Bidraget skall motsvara högst 90% av den kulturhistorisk motiverade överkostnaderna. Av detta belopp avsätts 12 540kr till antikvarisk kontroll. (Dn nr 222-5578-2001)

Tillstånd

Tillstånd till arbetena har beviljats i och med bidragsbeslutet.

Tid

Arbetena genomfördes 2001

Problembild

Källarmurarna saknar på något ställe sten. Den putsade sockeln är algbeväxt och har sugit upp vatten. Dessutom har det uppstått sprickbildning på ett flertal ställen. Fasadens kulör är smutsig och ojämn då kalkfärgen inte fastnade jämnt på kalkcement putsen.

Aktuella åtgärder

Lagning och omfärgning av fasaderna samt bortknackning av puts på sockeln. Den senare skall även fogas om med hydrauliskt kalkbruk. Rabatterna bör flyttas ca 50cm ut från väggen, släppet däremellan ytdräneras och beläggs med singel, kullersten eller dyl.

Arbetsbeskrivning

Till grund för bidragsbeslut låg arbetsbeskrivning av Byggkonsult Sölve Johansson AB.

Målsättning med projektet

Målet med arbetena har varit att få fasaderna i gott skick samt få bort den fukt som finns runt sockeln.

Antikvarisk målsättning

- Att bevara byggnadernas utseende med spritputsad fasad.
- Att bevara en av de bohuslänska säteribyggnaderna som ursprungligen är uppförda under 1600-talet.
- Att möjliggöra ett långsiktigt bevarande av byggnaden.

3. UTFALL

Utförda arbeten

Stomme	
Grund, sockel	Sockeln knackades fri från puts och fogades med hydrauliskt kalkbruk. Källarmurarna kompletterades med sten.
Stomme	
Exteriör	
Fasad	Fasaderna har rengjorts, lagats i samt avfärgats med kalkcementfärg.
Takbeläggning	
Undertak, takstolar	
Dörrar	
Fönster	
Snickerier	
Taklist	
Dekorationer	
Entréparti, trappa	
Färgsättning	
Interiör	
Planlösning	
Golv	
Väggar	
Trappa, trapphus	
Dörrar	
Listverk	
Tak	
Tekniska installationer	
Murstock	
Eldstad (kakelugn, spis, bakugn)	
El	
Vatten/Avlopp	
Uppvärmning	
Markarbeten	Rabatterna flyttades ut ca 50cm från husväggen och marken närmast huset dränerades.
Stödmurar	
Plantering/trädgård	
Vägar	
Grind/hägnad	

Särskilda problem under arbetets gång

Inga särskilda problem har uppkommit under arbetet.

Avvikelser från arbetsbeskrivning

Inga avvikelser har förekommit under arbetets gång.

Uppföljning av antikvarisk målsättning

Den antikvariska målsättningen infriades och fasaderna ger idag ett traditionellt intryck samtidigt som renoveringen har givit byggnaderna möjlighet att behålla sin spritputsade fasad.

Byggnadshistoriska iakttagelser gjorda under arbetet

Inga nya iakttagelser har gjorts under arbetets gång.

Godkännande

Någon godkänd antikvarisk slutbesiktning har inte ägt rum då arbetet drog ut på tiden. Dock har täta kontakter hållits mellan entreprenör, ägare samt antikvarisk kontrollant.

4. MEDVERKANDE I PROJEKTET

Entreprenörer

Byggkonsult Sölve Johansson AB.

Leverantörer

Målarkalk AB, Hyllinge

Byggmöten

Regelbundna byggmöten har hållits, med antikvarisk närvaro på de flesta.

Antikvarisk kontroll

Antikvarisk kontroll har utförts av Lars Rydbom, Bohusläns museum.

5. Bilagor

Fotografier

Uddevalla i maj 2005
Lars Rydbom, antikvarie
Katarina Andersson, antikvarie

FOTOBILAGA

för byggnadsvårdsprojekt

Gullmarsbergs säteri, Gullmarsberg 2:2, Skredsviks socken, Uddevalla kommun. Foto Lars Rydbom, Bohusläns museum 2001.

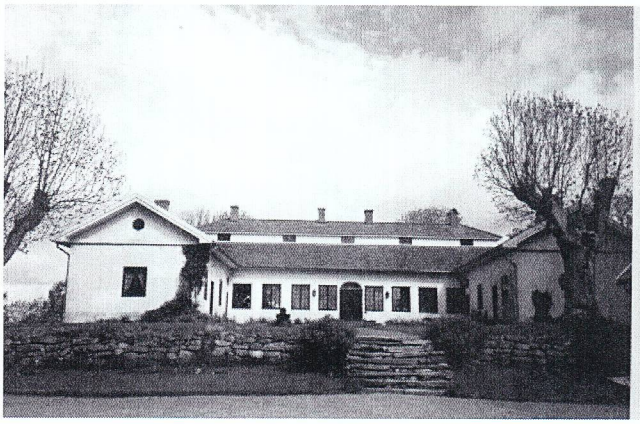

Gullmarsberg före restaureringen

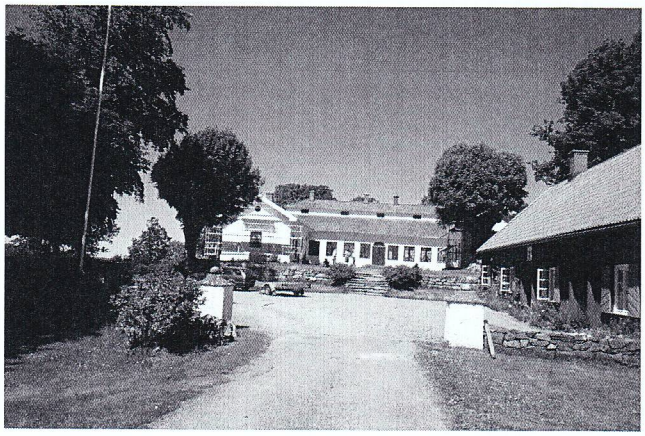

Infarten till Gullmarsbergs säteri

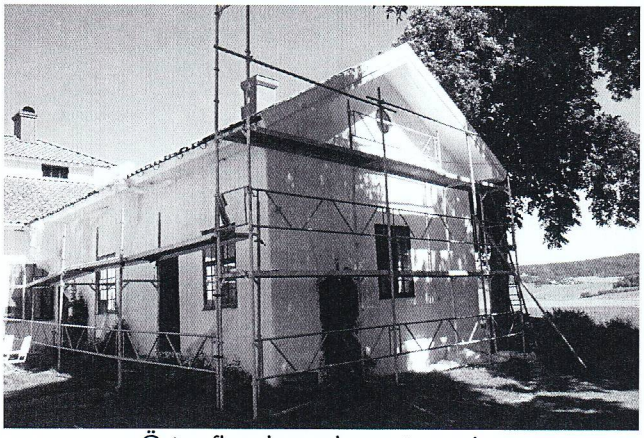

Östra flygeln under restaurering

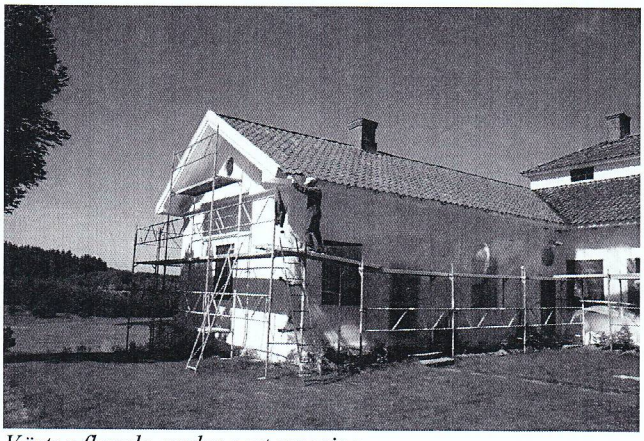

Västra flygeln under restaurering